

МІЖРЕГІОНАЛЬНА
АКАДЕМІЯ УПРАВЛІННЯ ПЕРСОНАЛОМ

СТАНОВЛЕННЯ І РОЗВИТОК УКРАЇНСЬКОЇ ДЕРЖАВНОСТІ

Випуск 10

*Матеріали ІХ Всеукраїнської
науково-практичної конференції
“Становлення та розвиток української державності:
актуальні проблеми державного та регіонального управління
на сучасному етапі розвитку суспільства”,
м. Київ, МАУП, 14 листопада 2013 р.*

Київ
ДП “Видавничий дім “Персонал”
2014

*Схвалено Вченою радою Міжрегіональної Академії управління персоналом
(протокол № 1 від 29.01.14)*

Редакційна колегія:

А. М. Подоляка (голова), д-р юрид. наук, проф.;
А. А. Ізнатченко (заступник голови), канд. техн. наук;
М. Ф. Головатий, д-р політ. наук, проф.;
І. П. Бідзюра, д-р політ. наук, проф.;
Ф. М. Медвідь, канд. філос. наук, проф.
О. В. Куроченко, д-р екон. наук, проф.;
А. С. Лисецький, д-р екон. наук, проф.;
І. П. Розпутенко, д-р наук держ. упр., проф.;
Г. П. Ситник, д-р наук держ. упр., проф.;
Ю. П. Сурмін, д-р соціальних наук, проф.;
В. В. Утвенко, канд. іст. наук, доц.;
Н. М. Чернуха, д-р пед. наук, проф;
М. В. Чечетов, д-р наук держ. упр., проф.;
Н. П. Ярош, д-р наук держ. упр.

Видання здійснене в рамках проекту
“Наукові праці МАУП”

Становлення і розвиток української державності : [зб. наук. пр.] /
МАУП. — К.: ДП “Видавничий дім “Персонал”, 2008 —

С76 Вип. 10: Матеріали ІХ Всеукр. наук.-практ. конф. “Становлення та розвиток української державності: актуальні проблеми державного та регіонального управління на сучасному етапі розвитку суспільства”, м. Київ, 14 листоп. 2013 р. / редкол.: А. М. Подоляка (голова) [та ін.]. — 2014. — 414 с. : іл. — Бібліогр. у кінці ст.

У пропонованому збірнику подано статті учасників науково-практичної конференції, присвяченої найважливішій проблемі сьогодення — становленню України як держави. Розглядається формування державності в Україні у різні періоди історії та в різних аспектах.

Для науковців і державних службовців, політиків і політологів, викладачів і студентів, а також усіх, хто цікавиться розвитком Української держави і суспільства.

ББК 63.3(4УКР)я43+67.9(4УКР)301я43

Шаповалова А. М. Влада та громадянське суспільство в контексті глобалізаційних процесів ХХІ століття.....	110	Омельчук В. В. Італія в системі політико-правових впливів Візантійської імперії у VI столітті.....	177
Лісовський П. М. Толерантність як духовний пріоритет феноменології мудрості в сучасну добу глобалізму.....	114	Медвідь Ф. М., Хоменко В. О., Васильєва З. А. Становлення і розвиток правової держави в Україні: філософсько-правові засади	182
Утвенко В. В. Регіональні особливості розвитку житлово-комунального господарства України	116	Медвідь Ф. М., Чорний Е. В., Нестеренко О. С. Методологія юридичної практики в умовах модернізації політичної системи України	188
Гольцов А. Г. Геостратегія України за умов асоціації з Європейським Союзом.....	122	Медвідь Ф. М. Політико-правові погляди Тараса Шевченка	194
Гула О. А. Досвід державного управління в системі освіти Польщі	127	Баєв В. В. Міжнародне та державне регулювання відносин у сфері управління якістю на туристичних підприємствах.....	199
Дікарев О. І., Фоміна І. М. Стратегічний менеджмент політичних ризиків: світовий досвід та Україна	130	Золотаревський А. В. Місце соціального інтелекту в системі державного управління.....	206
Філіна Г. І. Ефективне ціноутворення як невід'ємна складова стратегії розвитку підприємства	138	Марченко С. М. Упровадження електронних торгів як механізм забезпечення ефективності системи державних закупівель України	208
Кобрицький В. В., Григор'єва М. І. Проблеми адаптації іноземних корпоративних культур при спільному підприємстві в Україні.....	140	Чернявський А. А., Моторний П. О. Фінансово-правові механізми розвитку інновацій у банківській сфері України: теорія та практика	215
Коваль М. І. Оцінка та класифікація основних засобів: теорія, практика, шляхи вдосконалення	150	Бортник В. А. Удосконалення методів державного управління.....	220
Чупрій Л. В., Настояща К. В. Концептуальні підходи до державної політики в гуманітарній сфері (безпековий вимір)	157	Слободян С. І. Сутність комунікативних технологій та пов'язані з ними проблеми громадської думки	225
Шклярчук С. Г. Глобальні тенденції в трансформаційних процесах світової фінансової системи	160	Сабадуха О. В., Чорна М. Ф. Проблема політичної відповідальності в умовах розбудови	
Шконда В. В. Інноваційні кластери в стратегії розвитку економіки України	168		

РЕГІОНАЛЬНІ ОСОБЛИВОСТІ РОЗВИТКУ ЖИТЛОВО-КОМУНАЛЬНОГО ГОСПОДАРСТВА УКРАЇНИ

Становлення і розвиток української державності, вип. 10, с. 116–121

Житлово-комунальне господарство є однією з найважливіших галузей народного господарства на всіх рівнях функціонування національної економіки, яка забезпечує життєдіяльність країни в цілому, регіонів та населених пунктів й істотно впливає на розвиток економічних взаємовідносин у державі. У цій сфері зайнято 5 % працездатного населення країни, які обслуговують близько 25 % основних фондів держави. Понад 14,2 тис. спеціалізованих підприємств та організацій різних форм власності надають споживачам до 40 видів житлово-комунальних послуг [5].

Також житлово-комунальна сфера виступає важливою складовою регіонального та місцевого розвитку, від якої значною мірою залежить добробут громадян, підтримка регіональної та загальнонаціональної безпеки. “Більш ніж 95 % соціально-економічних потреб, у тому числі в сфері надання житлово-комунальних послуг, задовольняється населенням на регіональному рівні, а понад 85 % — у системі муніципальних утворень” [3, 37].

Розвиток житлово-комунального господарства на державному та регіональному рівнях забезпечується

цілою низкою нормативно-правових актів, найважливішими серед яких є Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні” (1997 р.); Закон України “Про житлово-комунальні послуги” (2004 р.); а також “Загальнодержавна програма реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009–2014 роки”. Саме вони на сьогодні визначають основні напрями розвитку та управління житлово-комунальним господарством на регіональному рівні, яке представлено обласними та районними державними адміністраціями [6–8].

Відносно розвитку житлово-комунального господарства обласні та районні ради та їх виконавчі органи — державні адміністрації забезпечують на підконтрольних територіях: “реалізацію державної політики у сфері житлово-комунального господарства та міського електротранспорту, насамперед, щодо організації і виконання заходів з його реформування; здійснюють аналіз стану житлово-комунального господарства регіону та підготовку пропозицій до проектів обласного бюджету щодо фінансування регіональних програм розвитку житлово-кому-

нального господарства і благоустрою населених пунктів; забезпечують у межах своїх повноважень дотримання вимог нормативно-правових актів з питань житлово-комунального господарства; виконують функції управління у сфері житлово-комунального господарства; координують діяльність відповідних структурних підрозділів місцевих органів виконавчої влади; вирішують інші питання у сфері житлово-комунального господарства відповідно до чинного законодавства” [12].

Водночас, житлово-комунальне господарство є найбільш технічно відсталою галуззю економіки регіонів з багатьма проблемами, які останнім часом особливо загострилися. До головних проблем розвитку житлово-комунальної сфери на регіональному рівні можна віднести: “недосконалість порядку формування тарифів, непрозорість формування цін/тарифів за послуги та поточної діяльності підприємств ЖКГ; невідповідність розмірів платежів за користування житлом фактичним витратам на його утримання; погана керованість, неконтрольованість, низька якість роботи підприємств житлово-комунальної галузі та послуг, що ними надаються; утриманське ставлення користувачів до житла, що призводить до його швидкого фізичного та морального зносу; зношеність основних фондів галузі, застарілість технологій і, як наслідок, значні витрати (води, теплової енергії тощо) та низька енергоефективність (близько 70 % житлового фонду збудовано до 1970 р., зношеність основних фондів перевищує 60 %, енергоемність послуг у 2,5–3 рази перевищує показ-

ники європейських держав; якщо на початку 90-х років у середньому по Україні на 100 км комунальних мереж припадало 30–40 аварій, то останніми роками цей показник сягнув 180 аварій на 100 км водопроводу та 10–20 на 100 км мереж теплопостачання); високий рівень монополізації сфери надання житлово-комунальних послуг та слабкий розвиток конкуренції у цьому секторі; недосконалість нормативно-правового регулювання діяльності галузі, насамперед, у сфері диверсифікації постачальників послуг; неефективна система управління галуззю; незавершеність приватизації житлового фонду у частині асоціювання власників житла у багатоквартирних будинках в об’єднання співвласників (ОСББ)” [9]. До того ж, щорічні втрати в житлово-комунальній сфері сягають 12 % від теплової енергії (2,5 млрд м³ газу або понад 1 млрд дол. його вартості) [2, 134–135].

Крім цього, серед серйозних проблем функціонування житлово-комунальної сфери можна назвати недосконалість нормативно-правової бази, що часто призводить до відсутності взаємодії між органами виконавчої влади та місцевого самоврядування щодо розвитку галузі, залучення інвестицій, запровадження енергозберігаючих технологій та належного контролю за якістю надання житлово-комунальних послуг населенню.

Існують також проблеми використання новітніх науково-технічних досягнень, інформаційного забезпечення житлово-комунальної сфери, залучення громадян до реалізації житлово-комунальних реформ та

соціального захисту населення [1; 3, 92–96, 100].

Важливим на порядку денному є також проектування регіональної системи житлових субсидій та компенсацій з розробкою відповідного регламенту державної послуги. Ця система повинна включати: “функції управління — специфічний вид діяльності з обслуговування, розробки та прийняття управлінських рішень; інформацію — сукупність відомостей та даних, необхідних для обґрунтування, розроблення, прийняття та виконання рішень щодо досягнення цілей і завдань підприємства житлово-комунальної сфери; технічні засоби управління — сукупність технічних засобів, що застосовуються для збору, обробки, представлення та використання кадрами управління; кадри управління — представників усіх рівнів управління; технологію управління — сукупність процесів, спрямованих на обґрунтування, розробку та прийняття управлінських рішень; методи організації управління — сукупність способів і прийомів управління, що забезпечують досягнення цілей і рішення підприємства; ОСУ (організаційну структуру управління); рішення — акти, результат, кінцевий продукт діяльності, спрямовані на досягнення цілей і завдань підприємства” [10, 275–276].

Аналіз фінансового стану підприємств житлово-комунального господарства останніх років показав, що їх діяльність є переважно збитковою в більшості регіонів України, а в м. Києві взагалі не було зареєстровано прибуткового підприємства в житлово-комунальній сфері.

Але, незважаючи на ряд недоліків, на регіональному рівні все ж таки відбуваються певні зрушення у реформуванні житлово-комунального господарства. І хоча більшість регіонів України “не змінили свого ставлення до ринку житлово-комунальних послуг (Дніпропетровська, Харківська, Хмельницька, Полтавська, Волинська, Тернопільська та інші області), у деяких з них (Івано-Франківська область, Автономна Республіка Крим, Сумська та Вінницька області) відбулися позитивні зрушення, що пов’язано, насамперед, зі зростанням тарифів на житлово-комунальні послуги (приміром, у Криму тарифи на утримання будинків зросли утричі); збільшенням забезпеченості населення житлом і зростанням питомої ваги приватного житлового фонду” [11, 66, 71].

Найпомітніші зміни щодо реформування розвитку всієї житлово-комунальної сфери регіонів спостерігаються останнім часом у містах Києві та Севастополі, Автономній Республіці Крим та Чернігівській області. Проте й тут зафіксовано ряд проблем у розвитку галузі, пов’язаних із недосконалістю законодавства, значною диференціацією регіонів у соціально-економічному розвитку, відсутністю принципів енергозбереження у виробників та ощадливого ставлення до енергоресурсів у споживачів [11, 77].

Тому враховуючи важливість нормального функціонування житлово-комунального господарства, його вплив на соціальну сферу України, галузь потребує кардинального реформування, що має передбачати, насамперед, “формування її нової

структурної побудови, яка б поєднувала найкращі надбання зарубіжних моделей управління житлово-комунальною сферою. Реформа житлово-комунального господарства має бути законодавчо, організаційно та економічно забезпечена на чотирьох рівнях: на рівні державних органів виконавчої влади; місцевих адміністрацій та органів місцевого самоврядування; житлово-комунальних підприємств різних форм власності; споживачів послуг”. Важливими напрямками реформування житлово-комунального господарства як на регіональному, так і на місцевому рівнях, мають стати: “Розвиток державного регулювання діяльності природних монополій на ринку комунальних послуг; формування державної житлової політики; удосконалення системи фінансування житлово-комунального господарства, оплати житла і комунальних послуг та системи соціального захисту населення, здійснення ефективної тарифної політики; демонополізація житлово-комунального господарства, розвиток конкурентного середовища на ринку житлово-комунальних послуг; створення розвиненого конкурентного середовища на ринку обслуговування житла; підвищення ефективності використання енергоносіїв та інших ресурсів, радикального зниження енергоемності виробництва; удосконалення організаційних структур управління в сфері житлово-комунального господарства; технічне переоснащення житлово-комунального господарства, наближення до вимог Європейського Союзу показників використання енергетичних

і матеріальних ресурсів на виробництво житлово-комунальних послуг” [9].

Також потребує реформування нормативно-правова база у сфері житлово-комунального господарства, яка б розмежувала повноваження органів місцевого самоврядування та державної влади щодо управління житлово-комунальним господарством, залишивши за останньою право контролю за якістю надання житлово-комунальних послуг, та організатора залучення інвестицій у технічне переоснащення галузі. Необхідне також більше залучення органів самоорганізації населення до управління житлово-комунальним господарством населених пунктів та громадського контролю за якістю наданих послуг.

Крім розмежування повноважень між органами державної влади та місцевого самоврядування важливим є також поліпшення інформаційного забезпечення управління житлово-комунальним комплексом на регіональному та місцевому рівнях [4, 13–15].

Нарешті, рішення щодо надання житлових субсидій повинні прийматися органами місцевого самоврядування або уповноваженими ними відповідними установами — центрами і відділами житлових субсидій. Розрахунок субсидій та організація їх надання належить до питань місцевого значення.

Органами державної влади “рекомендується створювати комісії, до складу яких можуть увійти керівники та головні спеціалісти уповноважених органів того чи іншого регіону. Кошти з державного та ре-

гіональних бюджетів повинні надходити вчасно, а субсидії мають бути отриманні населенням до моменту оплати житлово-комунальних послуг” [10, 278–280].

Таким чином, реформування та розвиток житлово-комунального господарства, особливо на регіональному, а також місцевому рівнях, мають передбачати:

- удосконалення нормативно-правової бази на всіх рівнях, у тому числі більшого залучення органів місцевого самоврядування до нормотворчої діяльності у сфері надання житлово-комунальних послуг населенню, створення об'єднань співвласників багатоквартирних будинків;
- технічне переоснащення та модернізацію у житлово-комунальному господарстві України з метою підвищення ефективності та надійності його функціонування, запровадження енергозберігаючих технологій;
- удосконалення оплати послуг та інформаційного забезпечення розвитку житлово-комунальної сфери;
- поліпшення управління в житлово-комунальному господарстві;
- доведення рівня розвитку житлово-комунального господарства України до європейських та світових стандартів.

Література

1. *Алексєєв В. М.* Удосконалення управління комунальною власністю в Україні: організаційно-теоретичні засади [Текст] / В. М. Алексєєв. — Чернівці: Технодрук, 2005. — 216 с.
2. *Драган І. О.* Модернізація житлово-комунального господарства в Україні: теорія, методологія, практика державного управління: Монографія [Текст] / І. О. Драган; НАДУ при Президентові України. — Донецьк: Юго-Восток, 2010. — 400 с.
3. *Качала Т. М.* Житлово-комунальне господарство в системі міського комплексу [Текст]: [монографія] / Т. М. Качала; Черкаський держ. технологічний ун-т. — К.: Наук. думка, 2008. — 416 с.
4. *Малюта О. В.* Удосконалення місцевого самоврядування у сфері надання житлово-комунальних послуг: Автореф. дис. ... канд. наук з держ. упр.: 25.00.04 [Текст] / О. В. Малюта; Донецьк. держ. ун-т упр. — Донецьк, 2010. — 23 с.
5. *Проблеми розвитку житлово-комунального господарства в Україні.* — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.5dp.com.ua/content/view/14573/47/>
6. *Закон України “Про Загальнодержавну програму реформування і розвитку житлово-комунального господарства на 2009–2014 роки”* від 11.06.2009 № 1511-VI (1511–17) [Текст] // ВВР України. — 2009. — № 47–48. — Ст. 720.
7. *Закон України “Про житлово-комунальні послуги”* від 24.06.2004 № 1875-IV [Текст] // ВВР України. — 2004. — № 47. — Ст. 514.
8. *Закон України “Про місцеве самоврядування в Україні”* від 21.05.1997 р. № 280/97-ВР [Текст] // ВВР України. — 1997. — Ст. 170.
9. *Реформування житлово-комунального господарства.* — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://uk.wikipedia.org/wiki>
10. *Рибачук В. Л.* Державне управління сферою житлово-комунальних послуг: концептуальні теоретичні положення, сучасні механізми та напрями подальшого розвитку: Моно-

- графія [Текст] / В. Л. Рибачук; Акад. муніцип. упр. — Донецьк: Юго-Восток, 2012. — 351 с.
11. *Сидорова А. В.* Статистичне забезпечення управління підприємствами житлово-комунального комплексу: Монографія [Текст] / А. В. Сидорова, І. В. Панасенко; Донецьк. нац. ун-т. — Донецьк: ДонНУ, 2012. — 156 с.
12. *Управління житлово-комунального господарства Черкаської обласної державної адміністрації* // Офіц. сайт. — [Електронний ресурс]. — Режим доступу: <http://www.odack.ua/?lng=ukr&article=192>